

6. Denkfiguren

Socratisch Café

Veel gespreksvormen zijn gebaseerd op het vergelijken van verschillende denkfiguren, bv. gesprekken over familieopstellingen, teamrollen, persoonlijkheidstypen etc. Zij roepen een zekere vervreemding op, een doorbreking van je gewone perspectief, waardoor je buiten je vaste denkkaders treedt. Dat leidt tot verruiming, verheldering en verdieping.

- Begin het gesprek met een inventarisatie van thema's, kwesties of ervaringen. Selecteer er een voor verder onderzoek.
- Zorg ervoor dat het thema gekoppeld is aan een concreet voorbeeld.
- De casusgever licht het voorbeeld toe en formuleert een onderzoeksvraag.
- Deelnemers stellen verhelderingsvragen om een goed beeld te krijgen van de casus, de kwestie en het 'hittepunt'.
- Ga vervolgens na welke personages of perspectieven in de situatie een rol spelen, eventueel ook wat voor rol (globaal).
- Iedere gespreksdeelnemer krijgt een rol toebedeeld. Er zijn allerlei rollen denkbaar, zoals op afstand betrokken personages (denk aan de optimistische buurman, de zwartkijkende oom, de creatieve vriend, de emotionele klant etc.), maar ook objecten in de ruimte (de klok aan de muur) of abstracties die stem kunnen krijgen (het gesprek, het milieu, de wet etc.). De casusgever kan ongetwijfeld aangeven welke daarvan interessant zijn.
- Neem een time out. Wat is vanuit de jou toebedeelde rol de denkfiguur: wat zou je willen zeggen? Waar draait het om volgens jou? Wat zijn je centrale woorden of beelden?
- Laat het verhaal van de casus vanuit de verschillende rollen belichten.
- Geef de casusgever gelegenheid te reageren. Wat treft? Wat is raak?
- Laat ook de anderen reageren: hoe is het om in die rol te zitten? Wat zegt dat over de kwestie?
- Ga na wat dit alles betekent voor de centrale vraag. Wat is het antwoord? Welke conclusies kun je hier uit trekken? Welke inzichten of nieuwe vragen levert het gesprek op?

Tijd: anderhalf tot drie uur

Aantal deelnemers: vier tot zeven

*Literatuur: Jeroen Hendriksen, *Werkboek Intervisie*. Uitgeverij H. Nelissen, Soest, 2002. Edward de Bono, *Zes denkende hoofddeksels*. Veen, Utrecht, 1996.*